یادداشت روز

دیکتاتورهای همیشه کوچک

بهار ۱۳۷۶ وقتی جریان موسوم به چپ(!) خود را برای انتخابات ریاست‌جمهوری آماده می‌کرد؛ در سخنان و تبلیغات وابسته به چهره‌های این جریان بر قانون‌مداری و عمل به قانون اساسی تأکید می‌شد. آنها اما از این تأکید بر قانون، منظور دیگری نیز داشتند و با ژست خاصی در شعارهای‌شان از «اختیارات رهبری در چهارچوب قانون اساسی» می‌گفتند تا به زعم خود اختیارات رهبری را در قانون اساسی محدود کنند.

محمد خاتمی همان زمان برای اعلام تصمیمش مبنی بر نامزدی در انتخابات ریاست‌جمهوری به ملاقات رهبر انقلاب رفت و گفت: «بنده عقیده‌ام این است که رهبری بایست در چهارچوب قانون اساسی عمل کند.» پاسخ رهبر انقلاب به این سخن او شنیدنی بود: «به ایشان گفتم بسیار مطلب خوبی است ولی شما جناب آقای خاتمی کسی خواهی بود که در آینده بیشترین تقاضاها را برای استفاده از اختیارات فراتر از قانون اساسی رهبری جهت حل مشکلات کشور خواهید داشت.» همین اتفاق هم افتاد؛ آنهائی که می‌خواستند اختیارات رهبری را محدود کنند بیشترین درخواست‌ها را برای استفاده از اختیارات فراقانونی رهبر انقلاب داشتند. رهبری سال‌ها بعد در توصیف این درخواست‌های دولت محمد خاتمی گفت: «در طول سال‌های ریاست جمهوری [آقای خاتمی]، ایشان بارها نامه می‌زدند که فلان مطلب را تنها شما می‌توانید حل نمایید و بنده می‌نوشتم که با توجه به اینکه درخواست شما در چهارچوب قانون اساسی نیست مکتوب بنویسید که موضوع از طریق اختیارات فراتر از قانون اساسی رهبری حل شود و ایشان بارها و بارها چنین مطلبی را مکتوب نمودند.»

یکی از این موارد ۵ بهمن ۱۳۷۸ رخ داد؛ وقتی «غلامحسین کرباسچی» که به اتهام اختلاس و تضییع حقوق بیت‌المال در زندان به سر می‌برد با پادرمیانی محمد خاتمی و برخی دیگر از دولتمردانش توسط رهبر انقلاب مورد عفو قرار گرفت. آقای کرباسچی برای تخلفاتش در دوران شهرداری تهران به دلیل دو مورد اختلاس و یک مورد تضییع حقوق بیت‌المال به دو سال حبس، ۱۶۰ میلیون تومان (معادل ۲۴۷ هزار دلار وقت) رد مال و جزای نقدی و ۱۰ سال انفصال از خدمات دولتی محکوم شده بود. او با توجه به اجرای حکمش در اردیبهشت ۱۳۷۸ طبق قانون باید تا سال ۱۳۸۰ در زندان می‌ماند اما پس از ۹ ماه به درخواست محمد خاتمی و دوستانش، رهبر انقلاب از اختیارات خود استفاده کرد و بقیه حکم زندان آقای کرباسچی را مورد عفو قرار داد.

اندکی بعد در ۲۹ بهمن ۱۳۷۸ دولت محمد خاتمی اولین انتخابات خود را برای ششمین دوره مجلس شورای اسلامی برگزار کرد. تجربه‌ای که خاطرات تلخ انتخابات دوره سوم مجلس شورای اسلامی را زنده کرد؛ اتفاقا آن زمان نیز جریان موسوم به چپ مجری انتخابات بود. شورای نگهبان، ۱۱ اسفند ۱۳۷۸ ضمن تأکید بر اینکه «اکثر حوزه‌های انتخابیه مشکل چندانی ندارند» از بروز برخی تخلفات در جریان برگزاری انتخابات به ویژه در حوزه انتخابیه تهران خبر داد. با بررسی شکایات و بازشماری برخی صندوق‌ها، آرای برخی نامزدهای انتخاباتی تغییر قابل ملاحظه‌ای داشت. یکی از این افراد حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی بود که دو سال پس از پایان دوران ریاست‌جمهوری‌اش، برای راهیابی به مجلس از حوزه انتخابیه تهران نامزد شده بود. محسن هاشمی، رئیس دفتر آن روزهای آقای هاشمی می‌گوید: «برخی از صندوق‌ها را باز کردند و هر صندوقی که باز می‌شد آرای آن مخدوش بود و باطل اعلام می‌شد. تا ۳۰ درصد بازشماری شد و حاج آقا بیستم شد... وقتی از [رتبه] ۳۰ به ۲۰ رسیدند دیدند انتخابات در تهران مخدوش است. افراطی‌های اصلاح‌طلبان و اجرائی‌های آنها تقلب کرده بودند.» همین اتفاق برای آقای غلامعلی حداد عادل نیز رخ داده بود و پس از بازشماری آراء، رتبه او در حوزه انتخابیه تهران از ۳۳ به ۲۸ رسید. پس از شکایت شورای نگهبان، معاون سیاسی وقت وزارت کشور در دولت اصلاحات به اتهام وقوع تخلفات گسترده در انتخابات تهران مقصر شناخته شد اگرچه یک بار دیگر این جریان از اختیارات رهبر انقلاب بهره برد و با حکم رهبری مبنی بر تأیید نتایج انتخابات پس از ابطال صندوق‌های مخدوش، پرونده انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی بسته شد.

آبان ۱۳۸۱ مدعیان اصلاحات باز هم از اختیارات رهبری برای یک اقدام فراقانونی دیگر استفاده کردند. رئیس و جمعی از نمایندگان مجلس ششم شورای اسلامی که در اختیار این جریان سیاسی بود به رهبر انقلاب نامه نوشتند و خواستار عفو عبدالله نوری اولین وزیر کشور محمد خاتمی شدند. آقای نوری به جرم توهین به مقدسات، نشر اکاذیب، اقدام علیه امنیت ملی و... در زمان مدیرمسئولی‌اش در روزنامه خرداد، آذرماه ۱۳۷۸ به ۵ سال حبس محکوم شده بود و طبق قانون باید تا سال ۱۳۸۳ در زندان می‌ماند اما به درخواست مدعیان اصلاحات و با حکم رهبر انقلاب این قانون اجرا نشد و بقیه حکم حبس عبدالله نوری مورد عفو قرار گرفت.

بهمن ۱۳۸۳ یکی دیگر از آن مواردی بود که مدعیان اصلاحات از حکم حکومتی رهبر انقلاب بهره بردند. نمایندگان مجلس هفتم شورای اسلامی طبق وظایف قانونی‌شان خواستار استیضاح مرتضی حاجی، وزیر وقت آموزش و پرورش و عبدالواحد موسوی لاری، وزیر وقت کشور در دولت دوم محمد خاتمی بودند. همه چیز برای استیضاح آماده بود اما با نامه ۵ بهمن ۱۳۸۳ رهبر انقلاب به غلامعلی حدادعادل، رئیس وقت مجلس شورای اسلامی از این اقدام جلوگیری شد. رهبری در نامه خود با توجه به ماه‌های آخر دولت اصلاحات، استیضاح وزیران را به صلاح ندانستند.

چند ماه بعد با فرا رسیدن موعد انتخابات نهمین دوره ریاست جمهوری در بهار ۱۳۸۴، مدعیان اصلاحات که به زعم خود خواستار محدود کردن اختیارات رهبری در قانون اساسی بودند، یک بار دیگر از اختیارات خاص رهبر انقلاب بهره بردند و توانستند نامزدهای مورد نظرشان را علی‌رغم رد صلاحیت توسط شورای نگهبان به رقابت‌های انتخاباتی نهمین دوره ریاست جمهوری راهی کنند. اگرچه به دلیل ۸ سال عملکرد ضعیف و جنجال آفرین‌شان هیچ کدام از چهره‌های مورد حمایت آنها مورد اقبال مردم قرار نگرفتند اما در تاریخ ثبت شد که این جریان از اولین روزهای به قدرت رسیدنش تا آخرین روزهای حضور در قدرت، خواستار شکستن چهارچوب‌های قانونی، دور زدن قانون و اقدامات فراقانونی بود.

آنها اگرچه شعار قانون‌مداری می‌دادند اما میانه خوبی با قانون نداشتند؛ همان‌طور که شعار انتقادپذیری و تحمل مخالف می‌دادند اما تقریبا از هیچ اقدامی برای طرد منتقدان و رقبای سیاسی خود فروگذار نمی‌کردند. تابستان ۱۳۹۶ وقتی هفتمین دوره شورای اسلامی شهر تهران با چهره‌های وابسته به این جریان تشکیل شد؛ همه فکر می‌کردند محسن‌هاشمی بهترین چهره آنها برای شهرداری تهران است. آقای هاشمی خودش نیز چنین نظری داشت اما از آنجا که انتقال آقای‌هاشمی از شورای شهر به شهرداری تهران باعث جایگزین شدن او با یک عضو جریان سیاسی رقیب در شورای شهر تهران می‌شد؛ مدعیان اصلاحات و البته مدعیان تحمل مخالف، هرگز حاضر به چنین اقدامی نشدند و با حضور محسن‌هاشمی در شهرداری تهران موافقت نکردند. مدعیان اصلاحات در دوره چهار ساله مدیریت شهری‌شان سه شهردار عوض کردند اما از ترس حضور یک مخالف در جمع خود، حاضر نشدند محسن‌هاشمی با سال‌ها سابقه در حوزه مدیریت شهری را به عنوان شهردار تهران انتخاب کنند. محمدجواد ظریف که خودش یکی از چهره‌های این جریان سیاسی به حساب می‌آید، اسفند ۱۴۰۲ در همین زمینه زبان به انتقاد از دوستانش گشود و گفت: «به نظر من جناح چپ در انحصارطلبی، دست جناح راست را از پشت می‌بندد.»

اتفاقات این روزها بار دیگر یادآور قانون‌گریزی‌ها و تمامیت‌خواهی‌های این جریان همیشه مدعی است. در حالی که بررسی لوایح مربوط به FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام طبق قانون سال‌ها پیش مختومه شده بود آنها با استفاده از اختیارات رهبر انقلاب آن را دوباره به مجمع تشخیص مصلحت بازگرداندند. در حالی که لایحه «حمایت از خانواده از طریق ترویج فرهنگ عفاف و حجاب» پس از تصویب مجلس و تأیید شورای نگهبان تبدیل به قانون شده است آنها به اجرای قانون تمکین نکرده و در میانبری جدیدالتأسیس از طریق دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی قانون رسمی کشور را متوقف کردند. آنها ۹ ماه از حضور غیرقانونی محمدجواد ظریف به عنوان معاون راهبردی رئیس‌جمهور حمایت کردند و پس از اجرای قانون و برکناری او طلبکار هم شدند! آخرین مورد مربوط به استیضاح عبدالناصر همتی، وزیر سابق اقتصاد می‌شود. کسی که نه تنها کارنامه قابل قبولی برای بهبود شرایط اقتصادی نداشت بلکه حتی عملکرد درخوری نیز برای حفظ و ثبات وضع اقتصادی نداشت. مجلس شورای اسلامی بر اساس وظایف قانونی‌اش و در حمایت از مردم اقدام به استیضاح آقای همتی کرد اما همین اقدام قانونی و روال معمولی نمایندگان مجلس شورای اسلامی توسط جریان غرب‌زده مدعی اصلاح‌طلبی تحمل نشد تا جایی که چهره‌های وابسته به آنها را به این فکر انداخت که چرا رئیس‌جمهور قدرت انحلال مجلس را ندارد!

غرب‌زدگان مدعی اصلاح‌طلبی جماعتی کم با هیاهوی زیادند و مثل قبله‌های آمال‌شان در غرب، مجموعه‌ای از شعارهای توخالی‌اند. آنها دیکتاتورهایی همیشه کوچک هستند که هیچ چهارچوب قانونی‌ای را برنمی‌تابند و تمامیت‌خواهانه همه اجزای قدرت را فقط در انحصار خود می‌خواهند.

سید محمدعماد اعرابی

در جلسه ستاد تنظیم بازار

عارف: بازرسی‌ها، نظارت و کنترل بازار با قوت ادامه می‌یابد

معاون اول رئیس‌جمهور تاکید کرد: بازرسی‌ها، نظارت و کنترل بازار تا پایان سال جاری و ایام عید نوروز با قوت ادامه می‌یابد چرا که بر اساس گزارش‌های ارائه‌شده، نظارت‌ها تاثیر مهمی در کنترل بازار کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم به ویژه اقشار آسیب‌پذیر داشته است.

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور در جلسه ستاد تنظیم بازار با اشاره به اهمیت نقش بخش خصوصی و اصناف در کمک به دولت در کنترل قیمت‌ها و همچنین تعداد ۷۳۰ هزار بازرسی انجام شده توسط اتاق اصناف ایران، تصریح کرد: برگزاری نمایشگاه‌های بهاره با کمک اتاق اصناف ایران و فروش کالاهای مورد نیاز مردم با توجه به گزارش ارائه شده مبنی بر تفاوت قیمت ۲۰ درصدی پایین‌تر نسبت به بیرون از این نمایشگاه‌ها، به تولیدکنندگان برای رونق تولید و جبران بخش کوچکی از خسارت‌های ناشی از خاموشی‌های بخش تولید و همچنین به مردم برای خرید مستقیم کالا از تولیدکننده با قیمت مناسب، کمک کرده است.

وی همچنین با اشاره به گزارش مربوط به قیمت حبوبات، به وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت دستورات لازم را برای افزایش نظارت‌ها و همچنین اتخاذ اقدامات لازم تنظیم بازار صادر و تاکید کرد: پیشنهادهای برداشته شدن مالیات بر ارزش افزوده مواد غذایی و حبوبات در نهادهای ذی‌ربط بررسی و به ستاد تنظیم بازار برای تصمیم‌گیری نهائی ارسال شود.

همچنین در این جلسه که به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور برگزار شد، وزارت جهاد کشاورزی گزارشی از اقدامات ستاد تنظیم بازار در ماه مبارک رمضان و ایام عید نوروز از جمله بررسی مهم‌ترین دلایل افزایش قیمت کالاهای کشاورزی، اهم اقدامات در دست اجرا و برنامه‌های پیش‌بینی و انجام شده درخصوص کالاهای کشاورزی و همچنین اقلام پروتئینی ارائه کرد.

در ادامه نیز گزارش عملکرد بازرسی‌های انجام شده در یک ماه اخیر توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صمت و همچنین بسیج و اصناف ارائه شد.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز در این جلسه گزارشی از عملکرد و اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی مطرح کرد و گفت: در این طرح و تا این مقطع زمانی چهار میلیون و ۵۰۰ هزار خانواده کالاهای اساسی و مورد نیاز خود را با قیمت مصوب تنظیم بازار خریداری کرده‌اند که تاکنون با استقبال خوبی از سوی اقشار مختلف مردم روبه‌رو شده و با هماهنگی و همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صمت، کالاها به وفور در اختیار فروشگاه‌ها قرار گرفته است.

همچنین معاون اول رئیس‌جمهور دستور داد، عملکرد طرح کالابرگ به ویژه در استان‌ها و چالش‌های اجرائی این طرح توسط دبیرخانه ستاد تنظیم بازار ارزیابی و در جلسه آتی تنظیم بازار ارائه شود.

در این جلسه که وزیران جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، فرهنگ و ارشاد اسلامی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، راه و شهرسازی، معاون اجرائی رئیس‌جمهور، سخنگوی دولت، رئیس کل بانک مرکزی، دبیر هیئت دولت، سرپرست وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیگر مسئولان دستگاه‌های امر حضور داشتند، وزیر جهاد کشاورزی گزارش پیش‌بینی تولید محصولات کشاورزی (کالاهای اساسی) در سال ۱۴۰۴ را ارائه کرد.

اموال و دارایی‌های مولدسازی شده استان‌ها صرف پیشرفت همان استان‌ها شود

چهل و چهارمین جلسه هیئت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور برگزار و قیمت پایه، مازاد بودن و روش مولدسازی زمین‌ها و املاک ۹ وزارتخانه و سازمان زندان‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور بررسی و تصمیم‌گیری شد.

در این جلسه معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به چگونگی استفاده از درآمد حاصل از فروش املاک مولدسازی شده، تاکید کرد: املاک و زمین‌های مولدسازی شده وزارتخانه و دستگاه دولتی در استان‌ها باید صرف آبادانی، توسعه و پیشرفت استان‌هایی شود که دارایی آنان مولدسازی شده است تا مردم و بخش خصوصی از این منبع مالی ایجاد شده از مولدسازی دارایی‌های دولت بهره‌مند شوند.

همچنین در این جلسه که وزیر راه و شهرسازی، سرپرست وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاون اجرائی رئیس‌جمهور، نمایندگان قوه قضائیه در هیئت عالی مولدسازی دارایی‌های دولت، سخنگوی دولت و مسئولان دستگاه‌های مرتبط حضور داشتند، در خصوص املاک و زمین‌های وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، نیرو، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری، دادگستری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش، جهادکشاورزی و امور اقتصادی و دارایی و سازمان زندان‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور بررسی و تصمیم‌گیری شد.

انتقاد معاون اول رئیس‌جمهور از بهره‌ور نبودن نظام اداری کشور

نهمین جلسه «شورای عالی راهبری برنامه هفتم توسعه» با حضور اعضای شورای عالی راهبری برنامه توسعه هفتم در دفتر معاون اول رئیس‌جمهور برگزار شد، سه موضوع «نظامات بهره‌وری کشور»، «کریدورهای کشور موضوع ماده ۱۱۹» و «زنجیره صنعت و معدن» مورد بررسی قرار گرفت.

در بخش ابتدائی این جلسه، بعد از ارائه گزارش جامعی درباره «بهره‌وری در برنامه‌های گذشته ایران» و «طرح نظام ملی بهره‌وری»، معاون اول رئیس‌جمهور با بیان اینکه افزایش بهره‌وری دستگاه‌ها و سازمان‌ها خصوصا در شرایط کنونی که بر رشد هشت درصدی تاکید می‌شود اهمیت بسیار بالایی دارد، گفت: این یک واقعیت است که دستگاه‌ها، هر زمان که در رشد کم می‌آورند، از این «ویژگی مظلوم» یعنی بهره‌وری یاد می‌کنند اما بهره‌وری یک مسئله قدیمی و مزمن در ایران است که امیدواریم که در برنامه هفتم شاهد برخورد جدی همه دستگاه‌ها با این مسئله و رسیدن به رشدی متناسب و خوب باشیم.

در ادامه این جلسه، بعد از بحث و تبادل نظر درباره راهکارهای افزایش بهره‌وری در کشور، معاون اول رئیس‌جمهور گفت: اکنون وقت آن است که تعارف را کنار بگذاریم و ببینیم موانع چیست و اگر بخواهیم نظامی بهره‌ور داشته باشیم چه کار باید بکنیم.

بقیه در صفحه ۱۱

به جای گفت و شنود

با تو دوباره «ما» شدم

امروز با سالروز رحلت حضرت خدیجه کبری سلام‌الله علیها همزمان است. همسر فداکار و بزرگوار رسول خدا(ص)، مادر فاطمه زهرا(س) و ائمه هدی(ع)، اولین زنی که به اسلام گروید. بانوی بزرگواری که همه آنچه داشت را به پای اسلام ریخت و جهان اسلام برای همیشه مدیون فداکاری‌های اوست... در سالروز رحلتش، این ستون را به سروده زیبایی از شاعر متعهد کشورمان آقای سیدحمیدرضا برقعی اختصاص می‌دهیم.

دور شدم از این و آن، با خودم آشنا شدم
آینه در حجاز بود، عاشق مصطفی شدم
سرمه نمی‌برم به چین، قند و شکر نمی‌خرم
نقره و زر نخواستم، صاحب کیمیا شدم
بار شتر گذاشتم، وقف تو هرچه داشتم
دانه عشق کاشتم، در قفست رها شدم
با تو جرس به هر نفس، مصرع عاشقانه‌ایست
با تو پر از قصیده‌ام، با تو غزل‌سرا شدم
ای که ملول می‌شوی از نفس فرشته‌ها
باور من نمی‌شود، هم‌نفس خدا شدم
سفره دل برای من، باز کن آیه‌ای بخوان
حرف بزن که مَحرمِ زمزمه حرا شدم
قطره من فرات شد، ذرّه‌ام آفتاب شد
پیش تو سیّدالبشر، سیّدةالنّسا شدم
پشت سرت من و علی، قامت عشق بسته‌ایم
تو همه مقتدا شدی، من همه اقتدا شدم
من به تو دست یا علی داده‌ام از صمیم دل
مرگ جدام کرده است از تو اگر جدا شدم
لحظه آخرین غزل، ترس ندارم از اجل
پیرهن تو در بغل، با تو دوباره «ما» شدم

عراقچی:

تحت فشار و ارعاب مذاکره نخواهیم کرد

رئیس دستگاه دیپلماسی با تأکید بر اینکه ما تحت فشار و ارعاب مذاکره نخواهیم کرد، گفت: ما چنین مذاکره‌ای را حتی قابل بررسی هم نمی‌دانیم، موضوع آن هرچه می‌خواهد باشد.

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه بامداد دوشنبه ۲۰ اسفندماه عنوان کرد که مذاکره با قلدری و دستور دادن متفاوت است.

به گزارش فارس، وی با بیان اینکه برنامه انرژی هسته‌ای ایران همیشه کاملا صلح‌آمیز بوده و خواهد بود، یادآور شد: بنابراین اساساً چیزی به نام «نظامی‌سازی بالقوه» آن وجود ندارد.

دفتر نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل هم اخیرا به صراحت اعلام کرد که مذاکره برای برچیدن برنامه هسته‌ای ایران هرگز محقق نخواهد شد. آدام بویلر، فرستاده ویژه دونالد ترامپ روز یکشنبه ۱۹ اسفند گفت که برای آمریکا دشوار نیست که به اسرائیل کمک کند تا برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی را نابود کند.

رئیس دستگاه دیپلماسی همچنین تصریح کرد: ما تحت فشار و ارعاب مذاکره نخواهیم کرد. ما چنین مذاکره‌ای را حتی قابل بررسی هم نمی‌دانیم، موضوع آن هرچه می‌خواهد باشد. وی عنوان کرد: مذاکره با قلدری و دستور دادن متفاوت است.

حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای رهبر انقلاب شنبه‌شب ۱۸ اسفندماه در دیدار مسئولان نظام تصریح کردند که اصرار برخی از دولت‌های قلدر برای مذاکره، به منظور حل مسائل نیست، بلکه برای تحکم و تحمیل توقعات خودشان است. جمهوری اسلامی ایران قطعاً توقعات آنها را نخواهد پذیرفت.

گفت‌وگو با ۳ کشور اروپایی

رئیس دستگاه دیپلماسی به گفت‌وگوها با سه کشور اروپایی انگلیس، فرانسه و آلمان که تاکنون چهار دور آن برگزار شده اشاره کرد و یادآور شد: ما اکنون با سه کشور اروپایی - و به طور جداگانه با روسیه و چین - در شرایط برابر و احترام متقابل در حال رایزنی هستیم.

وی هدف از این گفت‌وگوها را بررسی راه‌هایی برای ایجاد اعتماد و شفافیت بیشتر در مورد برنامه انرژی هسته‌ای ایران در ازای لغو تحریم‌های غیرقانونی خواند.

دور اخیر این گفت‌وگوها با مدیران سیاسی سه کشور اروپایی ششم اسفندماه در حاشیه سفر عراقچی به ژنو برای شرکت در پنجاه‌وهشتمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل با حضور کاظم غریب‌آبادی برگزار شد.

عراقچی همچنین گفت: در گذشته، آمریکا هرگاه در گفتمان خود نسبت به ایران با احترام برخورد کرده متقابلاً از احترام برخوردار شده است و هر زمان که موضع تهدید اتخاذ کرده با مقابله ایران مواجه شده است. هر عملی به اجبار عکس‌العملی به همراه دارد.

دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا که اخیرا مدعی ارسال نامه به مقامات عالی ایران برای مذاکره شده، در اظهاراتی تهدیدآمیز مدعی شد: دو راه درباره ایران داریم. یک راه، نظامی است. راه دیگر، رسیدن به توافق است. من خواستار توافق هستم. من نمی‌خواهم به مردم ایران یا این کشور آسیب بزنم.

سیدعباس عراقچی وزیر امور خارجه پیش از این به صراحت اعلام کرد که ایران تحت فشار حداکثری دولت آمریکا و اعمال تحریم‌ها مذاکره‌ای درباره برنامه هسته‌ای با این کشور نخواهد داشت و گفت: تا زمانی که سیاست فشار حداکثری آمریکا همچنان ادامه دارد، ما وارد مذاکرات مستقیم با آمریکا نخواهیم شد.

خبر ویژه

از تیتر «طغیان گوشت» تا مخالفت با قیمت‌گذاری!

در شرایطی که مردم به رها شدگی قیمت‌ها و بعضاً نقش‌آفرینی دستگاه‌های دولتی در گران شدن اقلامی مانند خودرو و ارز و... انتقاد دارند، روزنامه و حزب کارگزاران علیه قیمت‌گذاری نوشت!

روزنامه سازندگی در تحلیلی با عنوان «کنترل اقتصادی/ چرا اقتصاددانان مخالف قیمت‌گذاری هستند؟»، می‌نویسد: «اگر شما مخالف گشت ارشاد هستید اما با کنترل قیمت‌ها در اقتصاد موافقید، شما موافق آزادی نیستید. نظام قیمت‌گذاری بزرگ‌ترین دروغ سیستماتیک در کشور است. هر روز در نانوایی، سوپرمارکت، قصابی، رستوران و حتی در بیمارستان و داروخانه با انواع دروغ‌های ناشی از قیمت‌گذاری مواجه می‌شویم. هر زمان تورم افزایش پیدا می‌کند، دولت به جای اینکه تورم را کنترل کند، قیمت‌ها را کنترل می‌کند و با ابزارهای کنترل و تعزیر به جنگ بازار و بازاریان می‌رود. مقصر سیاستمدار است اما در بازار دنبال دزد می‌گردد. واضح است که سیاست‌گذاری نادرست اقتصادی منجر به افزایش دسته‌جمعی قیمت کالاها و خدمات و ایجاد التهاب در بازارها شده اما جالب است که دولت باز هم با تکیه بر ابزار فشار و تعزیرات حکومتی به جنگ بازار برخاسته است.

یعنی سیاست‌گذار که خود مسبب این بحران است، دارد تلاش می‌کند تا آثار و عواقب اشتباهات خود را با سرکوب و تنبیه بازار جبران کند و جوانان کشور را به جان بازار بیندازد. اقتصاددانان معتقدند که کنترل قیمت‌ها در اقتصاد، به‌ویژه در بازارهای رقابتی، می‌تواند به اختلالات جدی منجر شود و کارایی اقتصادی را کاهش دهد. استدلال اصلی آنها بر مبنای اصول عرضه و تقاضا و مکانیسم بازار آزاد استوار است. وقتی دولت قیمت‌ها را پایین‌تر از سطح تعادلی بازار تعیین می‌کند، تولیدکنندگان انگیزه کمتری برای تولید دارند، زیرا سودشان کاهش می‌یابد اما تقاضا به دلیل قیمت پایین افزایش می‌یابد. این امر به کمبود کالا منجر می‌شود مانند آنچه در برخی موارد برای کالاهای اساسی مثل نان یا سوخت دیده شده است.

به عقیده اقتصاددانان، قیمت‌ها در اقتصاد آزاد مانند چراغ راهنما عمل می‌کنند و به تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان نشان می‌دهند که منابع را چگونه تخصیص دهند. کنترل قیمت‌ها این سیگنال‌ها را مخدوش و تخصیص منابع را ناکارآمد می‌کند. مثلاً اگر قیمت آب به‌طور مصنوعی پایین نگه داشته شود، مصرف بی‌رویه افزایش می‌یابد و بحران منابع تشدید می‌شود. در نهایت اقتصاددانان تأکید دارند که کنترل قیمت‌ها اغلب به نفع گروه‌های خاص و به ضرر کل جامعه تمام می‌شود. این مداخلات معمولاً با شعار حمایت از مردم انجام می‌شود اما در عمل، هزینه‌های آن بر دوش همه، به‌ویژه اقشار آسیب‌پذیر، می‌افتد زیرا کمبودها و ناکارایی‌ها زندگی روزمره را دشوارتر می‌کند. به همین دلایل، اقتصاددانان کنترل قیمت‌ها را مشابه دخالت‌های غیرضروری در زندگی افراد می‌دانند و معتقدند همان‌طور که مردم محدودیت‌های شخصی را نمی‌پذیرند نباید پذیرای مداخله در سازوکار طبیعی بازار باشند، مگر در موارد استثنایی مانند انحصارهای خطرناک یا بحران‌های موقت که نیاز به تنظیم موقت را توجیه کند».

فضاسازی ارگان مطبوعاتی حزب کارگزاران علیه قیمت‌گذاری، چنان که گفته شد، رویکردی غلط‌انداز وخلاف واقعیت‌های رویکرد در زمینه رهاسازی قیمت‌ها و بعضاً نقش‌آفرینی در گران سازی اقلامی مانند خودرو و ارز (از طریق حذف ارز نیمایی) و نان و دارو و... است. در این زمینه در حالی که تورم رو به صعود بود وزیر معزول اقتصاد علیه سرکوب قیمتی سخن می‌گفت و در همین روند بود که موج تورمی به سوی معیشت مردم جاری شد.

اما درباره روزنامه سازندگی باید برخی تیترهای این روزنامه در دوره دولت شهید رئیسی را به یاد گردانندگان این روزنامه آورد، از جمله: «طغیان گوشت، شکست برنامه‌های اقتصادی، دولت رابین هودی (با طرحی توهین‌آمیز علیه محمد مخبر)، خالی کردن جیب مردم (کاریکاتور موهن علیه وزیر اقتصاد وقت)، بنگاه املاک دولت، چاپیدن پول، سفره دلواپسان و...».

اما همین روزنامه اکنون با تغییر دولت دیگر صلاح نمی‌بیند درباره گرانی اقلام مختلف موضع بگیرد. بلکه در مقابل از تیترهای تبلیغاتی مانند «نجات بانک‌ها از ورشکستگی» (با تصویر وزیر معزول اقتصاد)، «سازندگی به جای پولپاشی»، «باز شدن قفل اقتصاد» و«مدیریت بازار/ وزیر اقتصاد و رئیس سازمان بورس چگونه توانستند در وضعیت نابسامان اقتصاد، التهاب را از بازار سهام دور کنند؟» و... استفاده می‌کند.

یادآور می‌شود روزنامه اشرافی سازندگی در دولت روحانی نیز درباره افزایش ناگهانی قیمت بنزین از تیترهایی مانند «هزینه جراحی» و «تصمیم دولت درست بود» استفاده کرد و این در حالی بود که دولت روحانی با چهار سال ثابت نگاه داشتن قیمت و ناگهان سه برابر کردن آن، شوک قیمتی ایجاد کرده و بهانه به دست دشمنان و بدخواهان برای آشوب‌افکنی داده بود.

این نکته هم گفتنی است که دولت کارگزاران (هاشمی) به خاطر اجرای سیاست شوک‌آمیز تعدیل اقتصادی از رکورددارن تورم حساب می‌شود.

گروکشی ارزی صادرکنندگان چگونه موجب گرانی می‌شود؟

اصلاح مرکز مبادله طلا و ارز و جایگزینی یک سیستم شفاف‌تر، کارآمدتر و نظارت دقیق‌تر بر عملکرد شرکت‌های بزرگ دولتی و شبه‌دولتی می‌تواند از تخلفات صادرکنندگان و عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات به کشور جلوگیری کند.

در این زمینه روزنامه جوان نوشت: منتقل نشدن ارز حاصل از صادرات به کشور از سال ۱۳۹۷ با علنی شدن صادرات با کارت‌های یک‌بار مصرف افراد ضعیف و حتی کارتن‌خواب جدی گرفته شد؛ موضوعی که همواره مورد مناقشه دولت و صادرکنندگان بود. بهمن‌ماه امسال دیوان محاسبات از رشد قابل توجه «عدم رفع تعهدات صادراتی شرکت‌های پتروشیمی، پالایشی و فلزی» خبر داد.

انتقاد صریح رهبر معظم انقلاب از عملکرد شرکت‌های متخلف دولتی که به وظایف خود در بازگشت ارز عمل نکرده‌اند، نشان‌دهنده ژرفای این مشکل است. این موضوع، از یک‌سو باعث شده است بازار ارزی شدیداً نوسان کند و از سوی دیگر معیشت مردم تحت فشار قرار بگیرد.

صادرکنندگان دلیل عدم انتقال ارز حاصل از صادرات به داخل کشور را غیرواقعی بودن نرخ ارز می‌دانند و می‌گویند بخش خصوصی که در شرایط تحریمی به زحمت کالا صادر می‌کند، نباید ارز خود را به قیمت دستوری دولتی پایین‌تر از نرخ بازار آزاد بفروشد. آنها به بهانه‌های مختلف تلاش می‌کنند از ورود ارز به کشور خودداری کنند. برخی بنگاه‌های بزرگ دولتی هم که از مزایای حمایتی بی‌شماری برخوردارند، در صف غیردولتی‌ها قرار گرفته‌اند و از برگشت ارز حاصل از صادرات کالای‌شان جلوگیری می‌کنند.

ترک فعل شرکت‌های بزرگ در عرضه ارز حاصل از صادرات باعث افزایش شوک‌های ارزی می‌شود. این موضوع، از یکسو باعث شده بازار ارزی شدیداً نوسان کند؛ از سوی دیگر ثبات اقتصادی آسیب ببیند. نرخ ارز که به‌صورت غیرمنتظره افزایش یافته، به‌عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش قیمت کالاهای وارداتی و تورم شناخته می‌شود.

متأسفانه مرکز مبادله طلا و ارز در مدیریت این موضوع موفق نبوده و تنها با توسعه این سازوکار شوک افزایش نرخ ارز را به مردم تحمیل کرده است. نرخ ارز که در ابتدای سال حدود ۴۰هزار تومان بود به ۶۹ هزار تومان رسیده است؛ این موضوع تأثیرات گسترده‌ای بر قیمت کالاهای وارداتی داشته است. این افزایش نرخ ارز که بر اساس نرخ مرکز مبادله محاسبه می‌شود، به‌طور مستقیم بر حقوق ورودی کالاهای وارداتی تأثیر گذاشته و به شوک قیمتی در بازار منجر شده است.

اخیراً یکی از مسئولان دولتی اعلام کرده بود احتمالاً تا پایان سال، حدود ۳ میلیارد دلار از ارز حاصل از صادرات پتروشیمی‌ها به نظام ارزی باز نخواهد گشت. این موضوع نشان می‌دهد شرکت‌های بزرگ دولتی در این زمینه به‌موقع عمل نکرده‌اند.

صاحبنظران معتقدند عدم بازگشت ارز صادراتی، به طور مستقیم بر واردات کالاها تأثیر گذاشته است. با کمبود ارز، دولت در راستای افزایش نرخ رسمی ارز جهت ترغیب صادرکنندگان اقدام کرد و نرخ ارز در مرکز مبادله به حدود ۷۰ هزار تومان افزایش یافت. بر این اساس با توجه به مصوبه عجیب مجلس در قانون بودجه ۱۴۰۴ نرخ ارز محاسباتی در گمرک در سال آینده منطبق با نرخ مرکز مبادله خواهد بود. با این سیاست سؤال برانگیز، قیمت کالاهای وارداتی نیز افزایش و این شوک قیمتی، در معیشت مردم انعکاس یافته است. افزایش قیمت کالاهای اساسی و وارداتی، به‌عنوان یکی از نتایج این سیاست ناکارآمد، مشاهده می‌شود.

با توجه به اثرات منفی که از هر دو جهت- رشد هزینه واردات و تداوم عدم بازگشت ارز صادراتی- شاهد هستیم، اصلاح عمیق مرکز مبادله طلا و ارز و اتخاذ یک رویکرد پیشنهادی در حوزه ارز صادراتی و تعیین تکلیف هزینه‌های گمرکی الزامی به‌نظر می‌رسد چراکه موضوع ثبات نرخ ارز در برنامه‌های بالادستی نیز مورد توجه قرار گرفته و مرکز مبادله کمکی به این حوزه نکرده است. این موضوع نشان می‌دهد سیستم فعلی مدیریت ارزی کشور، نیازمند بازنگری عمیق است.

لازم است نظارت سفت و سخت بر عملکرد ش